

Utlåtande Rotel I (Dnr 2017/000964)

Gör Stockholm till teststad för gårdsförsäljning

Motion (2017:36) av Karin Ernlund m.fl. (alla C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Karin Ernlund m.fl. (alla C) föreslår i en motion att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad ska ansöka hos regeringen om att få bli försökskommun för att tillåta gårdsförsäljning i staden. Motiv som anføres är att en sådan möjlighet skulle stimulera entreprenörskap, skapa fler arbetstillfällen och ytterligare stärka Stockholms attraktivitet som besöksmål samt att detta är tillåtet i andra delar av Europa, inte minst i Norge. Motionärerna anser att gårdsförsäljning kan tillåtas utan att skada folkhälsan.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, Stockholms Stadshus AB (Stockholm Business Region AB), Stockholms Handelskammare och Visita Stockholm. Stockholms Handelskammare och Visita Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret konstaterar att det finns stora osäkerheter kring konsekvenserna av att tillåta gårdsförsäljning av alkohol och anser därför att staden just nu inte bör ta initiativ i frågan.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inget att tillföra i frågorna som rör alkoholpolitiska ställningstaganden, entreprenörskap och stadens attraktivitet som besöksmål.

Socialnämnden menar att en utökning av gårdsförsäljningen riskerar att leda till ökad tillgänglighet till alkohol i samhället och skulle gå emot de av regeringen satta målen för alkoholpolitiken år 2016-2020.

Stockholms Stadshus AB anser att förslaget är intressant, men att alla aspekter ännu inte är belysta och anser därmed att kommunfullmäktige i nuläget inte behöver besluta om att Stockholm ska få bli försökskommun för att tillåta gårdsförsäljning av vin och öl.

Mina synpunkter

Att begränsa tillgången på alkohol är ett viktigt verktyg i Sveriges alkoholpolitik. Det handlar bland annat om införselregler, åldersgränser, försäljningsmonopol och en aktiv prispolitik. Alltför många barn lever med föräldrar som missbrukar alkohol. Studier av konsumtionsmönster visar att personer med redan hög konsumtion av alkohol ytterligare ökar sin konsumtion.

Det är över tre år sedan regeringen stängde dörren till gårdsförsäljning. Två statliga utredningar, 2010 och 2014, har visat att försäljning av alkohol direkt till konsument från tillverkare i Sverige är oförenligt med Systembolagets ensamrätt enligt EU-rätten. Skulle Sverige tillåta gårdsförsäljning måste den gälla lika för alla producenter, oavsett storlek eller produktionsland. Det går alltså inte, enligt gällande EU-lagstiftning, att tillåta gårdsförsäljning i liten skala och enbart lokalt såsom motionärerna föreslår. För att komma runt detta föreslås då och då att de som vill sälja från den egna gården också ska sälja alkohol från andra producenter. Denna smygande avreglering av Systembolagets monopol är möjligen det Centerpartiet eftersträvar, men det går stick i stäv med den blocköverskridande samsynen om att gårdsförsäljning inte är förenlig med den svenska alkoholpolitiken.

Jag vill understryka att staden ska stödja entreprenörskap som kan bidra till att skapa fler arbetstillfällen. Liksom i remissvaret från Stockholms Stadshus AB ser jag positivt på en ökad lokal produktion av mat och dryck i regionen, men anser att det finns mer prioriterade frågor att arbeta med för att uppnå detta. Alkoholpolitiken ska bygga på omsorg för folkhälsan i första hand.

Alkohol är inte en vara som andra. Systembolagets ensamrätt fungerar väl och är inte något vi vill förändra. Enligt flera opinionsmätningar under de senaste åren vill nästan åtta av tio svenskar bevara systembolagets ensamrätt. Vi vill fortsatt värna den restriktiva alkoholförsäljningen.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2017:36) om att göra Stockholm till teststad för gårdsförsäljning av Karin Ernlund m.fl. (alla C) bifalls.
2. Därutöver anføres följande.

Vi tror att gårdsförsäljning varken skulle skada folkhälsan eller äventyra den svenska alkoholpolitiken. Gårdsförsäljning är att säga ja till entreprenörskap, fler arbetstillfällen och ytterligare stärka Sveriges attraktivitet som besöksmål. Faktum är att en variant av gårdsförsäljning redan är tillåtet enligt alkohollagen i form av ”provsmakning”, en metod som utnyttjas av diverse dryckesproducenter i staden. Men ska Stockholm bli en dryck- och matstad i världsklass måste dock denna möjlighet utökas där det blir tillåtet att även köpa med sig dryck att ta med hem. Att behöva söka upp närmsta Systembolag och chansa på att drycken finns tillgänglig duger inte i detta sammanhang.

Vi tror inte att försäljning av alkoholdryck till slutkonsument från producenter skulle medföra extra störningar till omgivningen. Ansökningar om försäljning ska hanteras efter samma principer som gäller för andra alkoholtillstånd.

Möjligheten att kunna tillverka, servera och sälja alkoholdryck på samma plats är knappast radikala förslag i ett internationellt perspektiv. I den svenska debatten haglar dock överdrifterna om vad gårdsförsäljning skulle innebära för svensk alkoholpolitik i allmänhet och folkhälsan i synnerhet. Vi anser att en fungerande gårdsförsäljning ska kunna gå i takt med både svenskt alkoholmonopol och EU-medlemskap, det är en fråga om politisk vilja. Med ett minimum av kreativitet borde det gå att hitta en lösning som tillfredsställer både besökare, producenter och alkoholbyråkrater. Därför stödjer vi motionen som föreslår att Stockholm tar täten och testar en modell för urban gårdsförsäljning.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Frågan om alkoholtillverkare ska få bedriva detaljhandel, så kallad ”gårdsförsäljning”, handlar ytterst om vilken påverkan en sådan reform skulle få på den förda svenska alkoholpolitiken. Om det går att hitta en modell för gårdsförsäljning, som inte hotar Systembolagets försäljningsmonopol, så är det något som Liberalerna bejakar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Karin Ernlund m.fl. (alla C) föreslår i en motion att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad ska ansöka hos regeringen om att få bli försökskommun för att tillåta gårdsförsäljning i staden. Motiv som anförs är att en sådan möjlighet skulle stimulera entreprenörskap, skapa fler arbetstillfällen och ytterligare stärka Stockholms attraktivitet som besöksmål samt att detta är tillåtet i andra delar av Europa, inte minst Norge. Motionärerna anser att gårdsförsäljning kan tillåtas utan att skada folkhälsan.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, Stockholms Stadshus AB (Stockholm Business Region AB), Stockholms Handelskammare och Visita Stockholm. Stockholms Handelskammare och Visita Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt alkohollagen har den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

I Stockholm finns idag enligt uppgifter från socialnämnden tre ställen som erbjuder provsmakning av alkoholhaltig dryck producerad på plats. Därutöver finns ytterligare ett femtontal serveringsställen med restaurang och eget ölbryggeri där kunderna, förutom provsmakning, även kan beställa öl tillverkad på plats till maten eller i baren.

Lokala producenter kan idag sälja sina produkter enbart via detaljhandelsmonopolet. Gårdsförsäljning innebär att alkoholtillverkare får möjlighet att själva sälja sina produkter inte bara genom detaljhandelsmonopolet utan även i anslutning till produktionsstället.

För att ett undantag från detaljhandelsmonopolet ska kunna anses förenligt med EU-rätten torde det inte kunna gälla enbart inhemska företag med lokal anknytning. Undantaget måste sannolikt gälla svenska företag generellt såväl som företag från

andra EU-länder som väljer att starta lokal produktion i Sverige. Detta är en slutsats som bland annat fördes fram i delbetänkandet "Gårdsförsäljning" (SOU 2010:98) av utredningen om vissa alkoholfrågor. Konsekvenserna av detta kan bli en detaljhandel av större omfattning än den som begreppet gårdsförsäljning först leder tankarna till.

Om möjligheten ska gälla lika för svenska och utländska tillverkare oavsett storlek på företaget i enlighet med ovanstående slutsats finns det skäl att klargöra om det i förlängningen kan innebära ett hot mot detaljhandelsmonopolet, som är en grundsten i den nationella alkoholpolitiken. Frågan behandlades bland annat i Alkoholleveransutredningens betänkande SOU 2014:58. Utredningen ställde frågan om det förhållandet att monopolet i praktiken inte längre är den enda försäljningskanalen i detaljhandelsledet gör att monopolet på sikt förlorar sitt alkoholpolitiska syfte och inte längre kan anses EU-rättsligt legitimt.

En konsekvens av gårdsförsäljning är att tillgängligheten till alkohol ökar. I vilken grad beror på öppettider, typ av näringsidkare med mera. En ökad tillgänglighet bör ställas mot nationella alkoholpolitiska mål som i dag balanserar vikten av minskad tillgång och tillgänglighet ur ett folkhälsoperspektiv mot en rimlig servicenivå för konsumenterna.

Sammanfattningsvis konstaterar stadsledningskontoret att det finns stora osäkerheter kring konsekvenserna av att tillåta gårdsförsäljning av alkohol och anser därför att staden just nu inte bör ta initiativ i frågan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anse motionen besvarad med vad som sägs i tjänsteutlåtandet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 november 2017 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Motionens förslag rör alkoholpolitiska ställningstaganden, entreprenörskap och stadens attraktivitet som besöksmål. Miljöförvaltningen har inget att tillföra i dessa frågor. Det finns ungefär 15 ölbryggerier i Stockholm. Eventuella vinproducenter finns inte i förvaltningens register över livsmedelsanläggningar eftersom det är Livsmedelsverket som har kontrollansvar för vintillverkning. Miljöförvaltningen

ser ingen anledning att befara att försäljning av öl och vin till slutkonsument från bryggerier och vinproducenter skulle medföra störningar till omgivningen, livsmedelshygieniska problem eller på annat sätt påverka de lagstiftningsområden som miljöförvaltningen bedriver tillsyn över. Om gårdsförsäljningen är lokaliserad till bostadsmiljöer gäller självfallet sedvanliga krav på att verksamheten inte orsakar olägenheter för boende. Ansökningar om servering och försäljning får hanteras efter samma principer som gäller för andra alkoholtillstånd.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 november 2017 följande.

Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Inga-Lill Persson (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Sofia Modigh (KD) som hänvisade till särskilt uttalande gjort av Liberalerna.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

I dag finns vissa möjligheter till gårdsförsäljning reglerat i alkohollagens 8 kap 7§: ”Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.”

I enlighet med denna bestämmelse finns i Stockholms stad två ställen som brygger öl och ett ställe som tillverkar gin och på dessa ställen kan man provsmaka dryckerna som produceras.

Inom staden finns också ca 15 serveringsställen till allmänheten som har restaurang och också ett eget ölbryggeri. Här erbjuds såväl provsmakning som möjligheten att beställa den egenproducerade ölen till maten eller i baren.

Förvaltningen tolkar motionen som att Systembolagets monopol ska frångås, så att privatpersoner kan köpa hem alkohol även från andra försäljningsställen. Det framgår inte av motionen om man ska kunna köpa obegränsade kvantiteter av dryckerna på gårdarna, eller om köp alltid ska vara möjligt när gårdsförsäljningsstället är öppet. Om så är fallet innebär det en ökad tillgänglighet av alkohol i sam-

hållet. Det bör beaktas att ökad tillgänglighet går emot ett av de mål som finns i regeringens skrivelse "En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2016-2020".

Serveringsställen har andra öppettider än Systembolaget och i praktiken skulle man kunna köpa hem alkohol sju dagar i veckan. Alkohollagens normaltider för servering är mellan klockan 11:00 – 01:00. I Stockholm finns även ett fåtal ställen med tillåten servering fram till klockan 05:00. Det ska också beaktas att alkohol som serveras på serveringsställe görs under uppsikt av tillståndshavare som gör en bedömning av berusningsnivån. Om möjlighet ges att köpa hem alkohol från serveringsställen mellan klockan 11:00 – 05:00 försvinner en del av den kontroll som är avsikten med alkohollagens sociala skyddsaspekter.

Förvaltningen föreslår att Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 28 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Business Region AB:s (SBR) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget ser positivt på en ökad lokal produktion av mat och dryck i regionen. Avseende den föreslagna förändringen av det statliga alkoholmonopolet har bolaget ringa kunskap huruvida alkoholförsäljning i form av gårdsförsäljning skulle kunna påverka folkhälsan på ett negativt sätt.

SBR anser därmed att det finns mer prioriterade frågor att hantera för att upprätthålla och utveckla livskraftiga livsmedelsföretag i Stockholm. Däribland lokal-försörjning, rekrytering och kommunal myndighetsutövning.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att det är angeläget att staden stödjer entreprenörskap som kan bidra till att skapa fler arbetstillfällen. I kommunfullmäktiges budget för 2018 framgår dock att en minskning av tillgången till bl.a. alkohol är en central del i stadens drog- och brottsförebyggande arbete.

SBR ser positivt på en ökad lokal produktion av mat och dryck i regionen, men anser att det finns mer prioriterade frågor att hantera för att upprätthålla och utveckla livskraftiga livsmedelsföretag i Stockholm. Koncernledningen har tagit del av miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkter på motionen. De ser inte att det finns anledning att befara att försäljning av öl och vin till slutkonsument från bryggerier och vinproducenter skulle medföra störningar till omgivningen eller några andra problem.

Förslaget om gårdsförsäljning är intressant, men koncernledningen ser att det kan finnas aspekter om vad ett tillåtande av gårdsförsäljning kan innebära för t.ex. tillgången till alkohol, som ännu inte är belysta. Därför anser koncernledningen att staden istället för att i nuläget gå fram med en egen ansökan om gårdsförsäljning, kan avvakta och följa utvecklingen i Region Skåne.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner koncernledningen att kommunfullmäktige inte behöver besluta om att Stockholm ska ansöka om att få bli försökskommun för att tillåta gårdsförsäljning av vin och öl.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (alla M) enligt följande.

Vi driver frågan om att tillåta så kallad gårdsförsäljning med övertygelsen att detta varken skulle skada folkhälsan eller äventyra den svenska alkoholpolitiken. Gårdsförsäljning är att säga ja till entreprenörskap, fler arbetstillfällen och ytterligare stärka Sveriges attraktivitet som besöksmål. Faktum är att en variant av gårdsförsäljning redan är tillåtet enligt alkohollagen i form av ”provsmakning”, en metod som utnyttjas av diverse dryckesproducenter i staden. Men ska Stockholm bli en dryck- och matstad i absoluta världsklass måste dock denna möjlighet utökas där det blir tillåtet att även köpa med sig dryck att ta med hem. Att behöva söka upp närmsta Systembolag och chansa på att drycken finns tillgänglig duger inte i detta sammanhang.

Vi välkomnar att stadens miljöförvaltning instämmer med motionens andemening och tonar ner faran med att försäljning av alkoholdryck till slutkonsument från producenter skulle medföra extra störningar till omgivningen. Ansökningar om försäljning ska hanteras efter samma principer som gäller för andra alkoholtillstånd.

Möjligheten att kunna tillverka, servera och sälja alkoholdryck på samma plats är knappast radikala förslag i ett internationellt perspektiv. I den svenska debatten haglar dock överdrifterna om vad gårdsförsäljning skulle innebära för svensk alkoholpolitik i allmänhet och folkhälsan i synnerhet. Vi anser att en fungerande gårdsförsäljning ska kunna gå i takt med både svenskt alkoholmonopol och EU-medlemskap, det är en fråga om politisk vilja. Med ett minimum av kreativitet borde det gå att hitta en lösning som tillfredsställer både besökare, producenter och alkoholbyråkrater. Därför föreslår motionen att Stockholm tar täten och testar en modell för urban gårdsförsäljning.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (M) enligt följande.

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföras.

Centerpartiet driver sedan länge frågan om att tillåta så kallad gårdsförsäljning med övertygelsen att detta varken skulle skada folkhälsan eller äventyra den svenska alkoholpolitiken. Gårdsförsäljning är att säga ja till entreprenörskap, fler arbetstillfällen och ytterligare stärka Sveriges attraktivitet som besöksmål. Faktum är att en variant av

gårdsförsäljning redan är tillåtet enligt alkohollagen i form av ”provsmakning”, en metod som utnyttjas av diverse dryckesproducenter i staden. Men ska Stockholm bli en dryck- och matstad i absoluta världsklass måste dock denna möjlighet utökas där det blir tillåtet att även köpa med sig dryck att ta med hem. Att behöva söka upp närmsta Systembolag och chansa på att drycken finns tillgänglig duger inte i detta sammanhang.

Vi tror inte att försäljning av alkoholdryck till slutkonsument från producenter skulle medföra extra störningar till omgivningen. Ansökningar om försäljning ska hanteras efter samma principer som gäller för andra alkoholtillstånd.

Möjligheten att kunna tillverka, servera och sälja alkoholdryck på samma plats är knappast radikala förslag i ett internationellt perspektiv. I den svenska debatten haglar dock överdrifterna om vad gårdsförsäljning skulle innebära för svensk alkoholpolitik i allmänhet och folkhälsan i synnerhet. Centerpartiet anser att en fungerande gårdsförsäljning ska kunna gå i takt med både svenskt alkoholmonopol och EU-medlemskap, det är en fråga om politisk vilja. Med ett minimum av kreativitet borde det gå att hitta en lösning som tillfredsställer både besökare, producenter och alkoholbyråkrater. Därför föreslår Centerpartiet att Stockholm tar täten och testar en modell för urban gårdsförsäljning.

Särskilt uttalande gjordes av Inga-Lill Persson (L) enligt följande.

Vi i Liberalerna vet att det är alldeles för många av Stockholms innevånare som drabbas av eget eller närståendes missbruk, alkoholrelaterat våld och trafikskador. Sverige har länge fört en framgångsrik alkoholpolitik som syftar till att minska totalkonsumtionen och alkoholskadorna i samhället. En av grundpelarna i den svenska alkoholpolitiken är Systembolagets ensamrätt på detalj-handel med alkoholdrycker. Den har prövats och funnits förenlig med EU-rätten eftersom EU-rätten tillåter nationella monopolregleringar som motiveras av folkhälsoskäl, men bara om lagstiftningen på det aktuella området – på ett sammanhängande och systematiskt sätt – tillgodoser det av medlemsstaten angivna allmänintresset. Frågan om alkoholtillverkare ska få bedriva detalj-handel, så kallad ”gårdsförsäljning”, handlar därför ytterst om möjligheterna att upprätthålla denna alkoholpolitik.

Om det skulle gå att hitta en modell som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning, under förutsättning att detta inte påverkar Systembolagets detaljhandelsmonopol och övriga roll negativt, så är det något som Liberalerna bejakar.

Frågan om gårdsförsäljning väcker en rad praktiska frågor, inte minst i Stockholm. I Stockholm finns såväl stora alkoholtillverkare och -distributörer som mindre, och det går inte alltid att avgöra vad som ska räknas som lokalproducerat. Öl kan exempelvis bryggas av ett bryggeri med säte i en kommun, men i lokaler i en annan kommun, på licens till ett bryggeri i en tredje. Det framgår inte av motionen exakt vilka tillverkare som ska omfattas av möjligheterna till gårdsförsäljning, vilka varor som ska få säljas eller vilken mängd av varor som ska få säljas eller köpas. Som förvaltningen påpekar är det också oklart under vilka tider försäljning ska ske. Det är därför svårt att bedöma

vilka konsekvenserna skulle kunna bli. Syftet med att tillåta gårdsförsäljning skulle förfelas om reformen leder till storskalig privat försäljning av produkter med svag koppling till Stockholm.

Liberalerna vill i detta sammanhang också lyfta fram att varje modell för gårdsförsäljning måste vara förenlig med de principer om icke-diskriminering som råder inom EU. De betyder i korthet att det inom EU inte är tillåtet att ge svenska alkoholtillverkare fördelar i förhållande till alkoholtillverkare från andra EU-länder. Det går därför inte, som konstateras i SOU 2010:98 "Gårdsförsäljning", att göra ett "litet" undantag för svenska tillverkare. Om vi tillåter gårdsförsäljning måste den möjligheten gälla lika för alla tillverkare oavsett hemvist och oavsett var alkoholen tillverkas.

Liberalerna vill också framhålla att de centerpartistiska motionärerna förefaller ha missuppfattat rättsläget i Norge. Det som gäller är att Norge (som inte är EU-medlem) sedan 2016 tillåter gårdsförsäljning av frukt/bärvin, mjöd och vissa typer av cider. Förutom frukt/bärvin och viss cider får tillverkarna också sälja drycker gjorda på bär, kvistar och sav (men inte vin gjort på vindruvor, inte heller sprit eller öl). Alkohol-dryckerna får innehålla högst 22 volymprocent alkohol (som uppkommit genom jäsnings/fermentering). En producent får som mest sälja 15 000 liter per år och en tredjedel av råvaran som alkoholdrycken har producerats på ska komma från gården eller vara "självplockad". Att den norska gårdsförsäljningen bara omfattar produkter som inte omfattas av det norska EES-avtalet beror på att Norge, när frågan utreddes, konstaterade att det var det enda sättet som Norge kunde införa gårdsförsäljning utan att riskera sin restriktiva alkoholpolitik och sitt alkoholmonopol.

Avslutningsvis vill Liberalerna också påpeka förvaltningens olyckliga formulering i tjänsteutlåtandet. Gårdsförsäljning i bemärkelsen som uttrycket används i debatten är inte tillåtet i Sverige. Det är viktigt att göra tydlig skillnad på det faktum att enskilda tillverkare enligt gällande lagstiftning kan beviljas tillstånd att servera eller erbjuda smakprover på tillverkningsstället och att samma tillverkare skulle tillåtas att bedriva detaljhandel med alkohol. Förvaltningen konstaterar detta, men skriver ändå att "gårdsförsäljning är idag tillåtet enligt alkohollagen" vilket öppnar för missförstånd då begreppet gårdsförsäljning idag – och i motionen – används för att beskriva försäljning snarare än servering/provsmakning.